

IZSELJENIŠKI VESTNIK

GLASILO SLOVENSКИH IZSELJENCEV CELEGA SVETA

IZDAJA DRUŽBA SV. RAFAELA, V LJUBLJANI, MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 24 (DELAVSKA ZBORNICA)

LETO II.

JULIJ 1932.

ŠTEV. 3.

Prisrčno dobrodošli!

Mednarodni ekspresni vlaki zopet prinašajo iz tujine v belo Ljubljano teden za tednom cele trume naših slovenskih izseljencev. Družba sv. Rafaela kliče vsem v imenu celega naroda: „Prisrčno pozdravljeni!“

1.) Prisrčno dobrodošli vi, ki ste prišli samo na kratek obisk. Zatožilo se Vam je v tujini po ljubljenskih sorodnikih, po mili „hišici očetovi“, po mili slovenski domovini. Predno ležete v grob v mrzli tujini; ste si prišli še enkrat ogret svoje srce in vzeti slovo od svoje nepozabne domovine za vedno. Prisrčno pozdravljeni! Naj bo Vaše kratko in morda zadnje bivanje tu med nami kar najprijetneje! Oglejte se v novi ljubezni do svoje vere, svojega naroda in svoje domovine in ponosite to obnovljeno ljubezen vsak v svojo družino, v svojo naselbino v tujini in ogrejte s to ljubeznijo svoje otroke, svoje rojake, da ne bodo odpadli, ne bodo pozabili ne vašega doma, ne vašega naroda, katerega kri so!

2.) Prisrčno dobrodošli vi, ki ste se vrnili z namenom, da ostanete sedaj tu doma. V mnogih državah po svetu je gospodarska kriza večja kakor doma. Zbali ste se stradanja in pomanjkanja v tujini, zbrali svoje zadnje prihranke in pribežali domov. Prav ste naredili. Prisrčno Vas pozdravljamo. Domovina je mati, tujina je mačeha. Lažje bo celo pomanjkanje doma pri materi, kakor pri mačehi v tujini. Prve mesece vam bo težko. Poglešali boste morda kakor Izraelci „egiptovskih loncev mesa“. Toda preboleli boste to „bolezen tujine“, srce se bo ogrelo tu doma in videli boste, da je na vse zadnje povsodi dobro, doma najbolje, povsodi lepo, doma najlepše.

3.) Prisrčno pozdravljeni pa tudi vi, katere je prignala domov revščina, ali vas je pognala tujina, ko ste ji postali nadležno breme. Dokler vam je izjemala vaše življenjske sile, da si je z njimi množila svoje bogastvo, ste ji bili dobri, ko vas ni mogla več rabiti, vas je pognala brez srca lačne, raztrgane, brez sredstev domov. Tužen je vaš povratek. Vendar mati domovina kliče tudi vam — prisrčno dobrodošli! Naši ste! Le pogum! Vaša podjetnost naj ne omaga! Kar z novimi upi in novimi silami se lotite dela zopet tu doma in začnite novo življenje! Saj je naša zemlja še toliko bogata, da se bo dobil kosček kruha tudi za vas. Britko je vaše razočaranje. Vendar ne klonite duhom! Hrabro in pridno srce ne klone! Ne omaga!

Da, vsi skupaj, ki prihajate te dni iz tujine k nam nazaj domov, — prisrčno dobrodošli! To vam kliče iz celega srca v imenu celega naroda Družba sv. Rafaela.

Mi vsi tu doma pa, država in narod, se pa zavejmo svojih svetih dolžnosti, katere imamo do teh svojih bratov in sester, ki so se vrnili te dni k nam. Storimo vse, žrtvujemo vse, da jim pokažemo vso svojo bratsko narodno ljubezen. Naj vsi začutijo gorkoto ljubezni matere domovine.

Družba sv. Rafaela.

Šolska skrb za našo izseljeniško mladino.

Naši izseljenci, ki bodo ostali v tujini, je gotovo, da bodo počasi vsi potonili v morjih mrzle tujine. Drugi rod bo deloma, tretji pa že ves potujen. To je naravni proces, katerega se ne da ustaviti.

Toda, če že moramo izgubiti toliko stotisočev, kako bi jih izgubili s kolikor najmanjšimi izgubami? S tem, da jim ohranimo slovenskega duha.

Irci so že davno izgubili svoj jezik, ne pa svoje narodnosti.

Židje so pomešani med vse narode, pa so ostali do danes narod zase.

Res je, da je oba ta dva naroda rešila in jih še danes ohranja samo njih vera. Njiju vera je postala narodna vera — enemu katoliška, drugemu židovska — in jima ohranja njiju narodnega duha in narodno dušo.

Ameriški Nemci so že poangleženi, ali bolje po-amerikanjeni, toda tretji in četrti rod, dasi ne zna več nemško, je vendar še tako nemški po duhu in prepričanju, kakor so Nemci v rajhu.

Torej je mogoče ohraniti narodu njegovega duha in njegovo dušo če prav izgubi svoj jezik.

Kako bomo rešili pri naših izseljencih in njih potomcih narodnega duha in narodno dušo?

Edino z vzgojo, s šolami.

Zgoraj omenjeni narodi so si to rešili samo na ta način.

Toda kako oskrbeti za vse naše številne naselbine po svetu dovolj učiteljev in vzgojiteljev?

Začela se je akcija, da bi se naše učiteljstvo začelo pošiljati v tujino na državne stroške, ki bi skrbelo za te šole in narodno vzgojo izseljeniške mladine. Tako je dobila naselbina v Rumetzu v Franciji svojega učitelja g. Jankoviča, za katerega pa vlada še nič ne plača in mu je sama naselbina plačala pot tja.

V Holandijo odideta dve učiteljski moči v kratkem.

Pripravlja se, da se bodo mogli poslati učitelji še v druge kraje.

To misel gotovo vsak prijatelj izseljencev iskreno pozdravlja. Pozno je sicer, vendar bolje pozno kot nepozno.

Kar nas navdaja z bojznijo pri tem načinu reševanja tega vprašanja, je to, da bodo nujno nastale težave, ki bodo celo akcijo postavile v nevarnost, da pridemo nazaj tja, kjer smo bili do sedaj — namreč, da se ne bo nič storilo.

Vlado bodo stali ti učitelji ogromne svote.

Potem bodo težave spraviti te učitelje v države, ki danes omejujejo priseljevanje na minimum, all ga celo popolnoma prepovedujejo.

Tuje države ne vidijo rade, da se zavstavlja proces asimilacije priseljencev. Zato z večino ne bodo dovolile narodnih šol.

Nadzorstvo teh učiteljskih moči, bo tudi zvezano z velikimi težavami in stroški.

Kjer je slovenski duhovnik, bo morala biti šola zvezana strogo s cerkvijo, z vero, in bo del dušnega pastirstva. V tujini vera še posebno ni klerikalizem, temveč samo vera. Kolike možnosti so tu, da pride do nesporazuma med duhovnikom in učiteljem!

Vse to in še marsikaj je, kar ogroža to lepo akcijo. Toda kako drugače naj se reši ta problem?

Združene države ameriške ga nam kažejo. Tam imamo celo vrsto slovenskih šol, katere so si pa naši izseljenci sami ustanovili in jih sami vzdržujejo brez vsake tuje pomoči. Ta način pa je samo — s pomočjo naših ženskih šolskih redov.

Financiranje teh šol je mogoče, ker so to verske šole in jih verniki vzdržujejo iz verskega motiva. Duhovščina skrbi za vzdrževanje šol skupaj z vzdrževanjem cerkvenih občin. Ljudstvo plačuje zanje skupaj s cerkvenim davkom.

Toda te finančne žrtve so pa mogoče samo zato ker jih vodijo katoliški redovi. Ti pa delajo na teh šolah zopet samo iz verskega idealizma, brez finančnih koristi. Ena redovna učiteljska moč stane župnijo v Ameriki največ petintrideset dolarjev, med tem ko stane državo ena učiteljska moč najmanj sto petintrideset dolarjev. Ako bi morale cerkvene občine plačevati sestram učiteljske plače, bi jih sploh ne zmogle. Za eno učiteljsko plačo imajo štiri učiteljske moči.

Poleg teh pride vzgoja teh učiteljskih moči.

Ta ne stane katoličanov nič, ker red sam skrbi za nje. S temi 35 Dol na mesec, in še to samo deset šolskih mesecev, ker za počitnice ne dobe nič, je plačana tudi vsa vzgoja teh učiteljskih moči.

Poleg tega sprejme red, ki prevzame kako šolo, tudi dolžnost, da skrbi za to, da ima vedno dovolj učiteljskih moči na razpolago. Župnik voditelj šole samo pove, koliko učiteljskih moči potrebuje, dolžnost reda pa je, da mu jih preskrbi.

Enako ne stane prav nič nadzorstvo teh šol.

Vsak red ima svoje šolske nadzornike, ki skrbje, da je v šolah vse v redu.

Poleg tega imajo še škofijstva vsaka svoje škofijske nadzornike, ki zopet cerkvene občine ne stanejo nič. Tako in edino tako je mogoče vzdržati ta krasno razviti privatni šolski sistem.

Če se je ta način šolskega skrbstva v Združenih državah tako lepo obnesel in donaša tako lepe sode, smo prepričanja, da bi bil tudi za nas edino pravi način, kako oskrbeti ostale naše naselbine po svetu s potrebnim šolstvom za narodno vzgojo naše izseljeniške mladine. Seveda ne bo šlo tudi tukaj brez finančnih žrtev. Vendar bi bile pa te žrtve komaj 10% onih žrtev, katere bi stale državo za svetno izseljeniško učiteljstvo.

Tu doma naj bi se pozvali naši ženski šolski redovi, da se zavzamejo za to naše narodno vprašanje. Z malimi letnimi podparami naj bi se jim omogočila vzgoja potrebnega naraščaja. Ker imamo Slovenci primeroma silno veliko ženskih redovnih poklicev, bi redovom ne bilo težko v nekoliko letih pripraviti dovolj moči, da bi se vse te naselbine oskrbele z sposobnim učiteljstvom. Učiteljske plače tem sestram bi bile minimalne v primeri s plačami svetnega učiteljstva. Odpadla bi skrb za dovolj sposobnih učiteljskih moči, za nadzorstvo i. t. d.

Poleg tega ne bo težav z državami za naseljevanje teh sester, ker imajo vse države za doseljevanje redovnih sester odprta vrata.

V tujini bi te sestre kmalu našle dovolj dobrotnikov, ki bi jim omogočili lastne samostane in samostanske šole.

Poglejmo Argentinijo. Tam imamo že slovenske šolske sestre iz Maribora in slovenske usmiljenke. Oba redova sta dobila tam argentinskih dobrotnikov,

ki so jima podarili dovolj sveta, poslopij in finančne pomoči, da imajo svoj obstanek in svojo prihodnost brez vsake naše žrtve.

Katoliške redovnice imajo tudi po celem svetu, med vsemi narodnostimi in verami, tudi pri brezvercih, toliko simpatij, da vse krasno napredujejo in se razvijajo. Kolika korist je že to.

Vse te redovnice ostanejo pod vrhovnim nadzorstvom in vodstvom svojih predstojnic tu v domovini. Od tu bodo dobivale tudi stalni dotok novih učiteljskih moči. Ta dotok pa bo ohranil med naselbino vedne zveze z domovino, bo dovajal tudi veden dotok narodne zavesti, in ljubezni do naroda in države tu doma. Ker bi vlada pomagala tem sestram z njih plačo, se bodo čutile toliko bolj dolžne ohranjevati tudi narodno zavest in ljubezen do Jugoslavije pri izseljeniški mladini.

V dokaz resničnosti te naše trditve navajamo samo naše slovenske šolske sestre iz Maribora. Ta red je v Ameriki komaj kakih dvajset let, pa ima tam že svojo provincijo z nad 120 učiteljskimi močmi, katerih velik del so ameriška dekleta. V kratkem bodo začele v Lemontu zidati že velik samostan s slovensko dekliško akademijo, višjo šolo in pripravnico. Kjerkoli delujejo te sestre, so pravi blagoslov za naselbino. Njih uspehi v gojenju verskega, pa tudi narodnega čuta so naravnost ogromni. Edina škoda je le ta, da te sestre niso preje prišle tja, da niso prišle v večjem številu, da bi bile mogle ustanoviti še več slovenskih šol, in še največja ta, da jim naša država, ne samo ni pri tem velikem narodnem delu pomagala, temveč njih izseljevanje v Ameriko dolga leta zavirala. Danes vladni krogi uvidevajo napako prednikov in jo skušajo popraviti.

Za ta način reševanja šolskega vprašanja naših izseljencev pa govori še posebno dejstvo, da nobena država ne prepoveduje verske vzgoje v narodnem jeziku. Ako bi kaka država ne dovoljevala tujega šolstva kot takega, bodo sestre vseeno lahko vršile narodno misljo skupaj z verskim poukom. Tu treba učiti katekizem, zgodbe sv. pisma, cerkveno petje itd. Na podlagi vsega tega bodo pa prav lahko učile tudi slovenščino in gojile narodno zavest pri mladini. Ta podlaga bo še vspešnejša in bolj učinkovita kot kaka druga.

Zato opozarjamo vso našo javnost, našo kr. bansko upravo, zlasti pa ministrstvo za socialno politiko na ta dejstva in na ta način oskrbe naših izseljeniških naselbin s potrebnim učiteljskim osebjem, in smo prepričanja, da bo edino ta način rešil končno, pravilno in tajno ta del našega izseljeniškega vprašanja, namrnč — kako rešiti narodno našo izseljeniško mladino v tujini za narod in državo.

Uvaževanja vredni nasveti.

G. Anton Šmidovnik, župnik iz Prečne pri Novem mestu, star in izkušen mož, ki je celo svoje življenje žrtvoval slovenskemu kmetu na Dolenjskem, nam je v dveh pismih razložil svoje osebno mnenje glede našega izseljeništa, kjer se je dotaknil zlasti škodljivosti izseljeništa za naš kmečki stan in navaja svoje misli, kako bi se izseljeništvu s kmetov v prihodnosti omejilo, da bi naš kmet ostal na svoji grudi.

Zakaj se narod kot tak ni v preteklosti bolje zanimal za svoje izseljence, je bilo po njegovem mnenju vzrok to, ker se je naše kmečko izseljeništvu v začetkih rekrutiralo največ iz takih, ki so iz različnih vzrokov morali v tujino, da so se rešili neprilik. Ali taki, ki so brezsrčno svojo družino, ali koga drugega spravili v finančne težave, in jih potem pustili v težavah in se iz tujine zanje nič več ne brigali.

Tudi to je slabo vpljivalo, ker so se vračali izseljenci iz tujine dostikrat pokvarjeni, brezverni, pijači udani.

Kmeta je jezilo zadnje čase tudi to, da je mladina drla v tujino ali v mesta, sam pa ni mogel dobiti ne hlapcev ne dekel, ne pomočnikov pri svojem delu.

Naravno je bilo po tem, da je govoril: „Kaj so pa šli? Doma naj bi ostali.“

Izseljeništvu je sedaj ustavljeno. Sedaj je pa čas, meni g. župnik, da bi se lotili zdravljenja izseljeniške rane našega slovenskega kmeta, da se ne bo več dal premotiti zapeljivosti tujine, ako bi se izseljeništvu zopet odprlo, temveč, da bo ostal zvest svoji grudi in svojemu častitljivemu stanu.

Ozdravljenje bi se pa naj vršilo po načelih:

1. Izda naj se mogočen klic: kmetško ljudstvo ostani doma na svoji lepi zemlji!

2. Naučimo naše ljudstvo, da bo zopet vzljubilo kmečko delo in kmečki stan. Najvažneje, pa tudi najlepše je še kmečko delo, je zdravo, moralno, sigurno življenje. Kmečkemu stanu med našim kmečkim ljudstvom moramo dati nazaj tisto čast, tisti „nimbus“, ki ga je imel od nekdanj. Tisto gosposčino, po kateri je danes naš kmet zahrepenel, mu moramo pokazati v pravi luči. Kaj dobi v resnici, če gre v tujino ali po mestih? Kruhoborec postane in suženj drugih, pred vsem industrije.

3. Naučimo kmeta lepote tiste preprostosti, ki mu je bila od nekdanj lastna in ga je osrečevala.

4. Dajmo ljudstvu več vere, da se bo balo Boga in tako po njegovih zapovedih živelo.

G. župniku se zahvalimo za ta njegova izvajanja, ki so gotovo vsega uvaževanja vredna.

Hvaležni bomo vsakemu, ki bi nam povedal o tem važnem problemu svoje misli. Izseljeništvu je zadeva nas vseh, vseh stanov in vsakega posameznika. Vsaka misel bo gotovo pripomogla, da se bo to vprašanje sčistilo. Zlasti pa je to zadeva prijateljev našega slovenskega kmeta.

Anton Merkun:

Naš narodni izseljeniški program.

(Nadaljevanje.)

D. Šola:

Tudi šola naj bi kaj pomagala pri izseljeniškem vprašanju. Toda kako?

1. V šolski čitanki naj bi bilo vsaj par sestavkov o izseljencih. Tretjina naroda je v tujini, a mladina o njih nič ne ve. V zemljepisju naj bi bile naštetje naše glavne kolonije. V zgodovinskem delu morda točneje čas velikega izseljevanja, kje so zaposleni naši ljudje, življenjepisi naših slavnihi mož, ki so se odlikovali v tujini, n. pr. škofa Barage.

2. O izseljencih naj ne govori samo čitanka v osnovnih šolah, temveč tudi zgodovina in zemljepis

v srednjih šolah, v trgovskih šolah. Visoki šoli naj bi bilo prepuščeno znanstveno proučevanje našega izseljenišva.

E. Prosvetna društva.

Prosvetna društva naj vzbujajo skrb in zanimanje za izseljence: 1. da prirejajo predavanja o izseljeniškem vprašanju, 2. kažejo skioptične slike, iz naših kolonij, 3. da prirerajo igre iz izseljeniškega življenja, 4. da organizirajo sprejem domačih izseljencev, kadar pridejo na obisk domov.

F. Družba sv. Rafaela.

V Jugoslaviji imamo razna izseljenska društva, toda najbolj pri srcu nam mora biti Družba sv. Rafaela. Delovala je že pred svetovno vojsko, med vojsko in po vojski ni delovala. L. 1927 je bila nanovo ustanovljena. Sedaj zelo živahno deluje. Vsakemu gre v vseh izseljeniških zadevah na roke. Torej brez skrbi in strahu naj se vsakdo obrne v času potrebe na družbo.

G. Vseslovenski koledar Družbe sv. Mohorja.

Mnogi izseljenci so zapuščeni in nimajo ne stika z domovino in ne stika z ostalimi Slovenci v dotičnem kraju. Ne poznajo se. Ali jim moremo v tem oziru kaj pomagati?

Da, mnogo bi se lahko storilo, da bi bili Slovenci v tujini tesneje zvezani z domovino in tudi med seboj. Treba bi bilo neke knjige, ki bi izšla vsako leto in v kateri bi bila napisana imena vseh Slovencev izven mej strnjenege slovenskega ozemlja. Tam bi morale biti zapisane vse rodbine slovenskih izseljencev v Kanadi, USA, Argentini, Egiptu, sploh po vsem svetu, kjer se nahajajo. Dobro bi bilo, da bi vsaj pri obrtnikih bilo zapisano tudi njih stanovanje. Tako bi Slovenci v tujini dobili naslove svojih rojakov trgovcev, rokodelcev, gostilničarjev in bi zahajali svoji k svojim.

Ta knjiga pa more postati samo koledar Mohorjeve družbe v Celju. Zakaj? Radi tega, ker nobena slovenska knjiga in noben časopis ni tako znan vsemu slovenskemu narodu kakor Mohorjeva knjiga. Že sedaj je Mohorjeva knjiga razširjena med več nego 60.000 udi širom vseh delov sveta.

Koledar naj prinaša vsako leto dopise in poročila iz vseh naših kolonij, pa tudi povesti in slike iz izseljeniškega življenja. Družba naj poskuša dobiti s pomočjo Družbe sv. Rafaela stike z izseljenci po vsem svetu. V vsaki naši koloniji naj postavi svojega poverjenika. To delo bo rodilo mnogo uspeha. Treba pa je, da se vpliva na vsakega izseljenca, ki gre od doma, da se naroči na Mohorjeve knjige. — Prav bi bilo, da bi družba izdala poljudno pisano knjigo o izseljeniškem vprašanju.

H. Centralna izseljeniška knjižnica.

Pri Družbi sv. Rafaela ali pa pri Prosvetni zvezi v Ljubljani naj se ustanovi odsek: Centralna izseljeniška knjižnica. Ta naj zbira stare in nove knjige in jih razpošilja vsem izseljeniškim društvom po vsem svetu, kjer jih prosijo. Pri današnjih brzih zvezah je pa mogoče tudi posameznim po vsem svetu knjige posojati proti odškodnini.

I. Izseljeniška prosvetna centrala.

Pri Prosvetni zvezi naj se osnuje odsek: Izseljeniška prosvetna centrala. Namen te centrale bi bil: 1. snovati po vseh naših kolonijah katoliška prosvetna

društva; 2. v ta namen jim pošilja pravila in opravilnike, poslovne knjige; 3. jih združuje v zvezi in vodi; 4. vsako društvo in inozemstvu naj dobiva glasilo Prosvetne zveze.

J. Kataster slov. kolonij.

Kataster skrbno sestavlja, vzorno vodi in vedno dopoljuje banovinska izseljeniška pisarna. Kataster naj obsega vse važne podatke: 1. število izseljencev, kratak popis kolonij, v kakih podjetjih so zaposleni naši ljudje: v tvornicah, rudokopih, trgovini, kmetijstvu itd. 2. Podporne organizacije, sedež, število članov, imenik odbornikov, imovinske prilike organizacij. 3. Kulturne institucije: župnije, šole, domove, knjižnice, čitalnice, športska, telovadna društva in zveze, dalje število župljanov, društvenih članov. 4. Navedejo se listi, ki tamkaj izhajajo. 5. Poslovne firme: naslovi vseh važnejših firm, ki jih imajo naši ljudje. 6. Adresar vseh važnejših naših izseljencev.

Kataster je silno važen pripomoček za proučevanje naše emigracije, sploh podlaga vsega skrbstva za izseljeništvu. Mož, ki ga sedaj vzorno vodi, je nam jemstvo, da ga bo tudi v bodočnost vedno bolj izpopolnjeval.

K. Amerikanski seminar na vseučilišču.

Ker je Amerika najvažnejši del za naseljevanje, nastaja Sloveniji dolžnost, da spozna to torišče, kjer živi, vspeva ali propada ozir. životari znaten del naših rojakov. Zaradi tega moramo v Ljubljani ustvariti organe, ki bodo pospeševali znanstveno izseljeniško delovanje.

Eden takih organov bi bil amerikanski seminar na vseučilišču v Ljubljani, in sicer najprvo za angleški del in kasneje za iberski (španski) del Amerike. Namen teh seminarjev bi bil: širjenje znanja angleškega, španskega, francoskega jezika, književnosti, kulture. Znanstveno delo naj bi se primerno objavljalo, da ne ostane vse omejeno na štiri stene predavalnice, temveč da se popularizira.

L. Slovenski izseljeniški sosvet.

Pri Družbi sv. Rafaela se je ustanovil Slovenski izseljeniški sosvet. V tem sosvetu so vsi faktorji, ki imajo stike z izseljencu ali ki imajo dolžnost skrbeti za izseljence. Delokrog tega sosveta je jako velik. Njegovo prvo delo je izdelava slovenskega izseljeniškega programa.

Skrbi naj tudi za kulturno izmenjavo med Slovenijo in deželami naše emigracije. Naši znanstveniki naj bi šli na znanstvena potovanja v Francijo, Severno in Južno Ameriko in pozivali tamkajšnje znanstvenike in publiciste, da na svojih znanstvenih potovanjih po Evropi pridejo tudi med nas Slovence. Organizira naj slovesen sprejem naših izseljencev, kadar se v večjih skupinah pridejo na obisk svojcev v domovino. Skrbi naj za društveno stran pri obiskih inozemskih znanstvenikov, ki pridejo na obisk v Slovenijo. Aranzira obiske naših kolonij po rojakih iz domovine. Dela na to, da pride do trgovskih stikov z našimi kolonijami ali z deželami, v katerih prebivajo naši izseljenci.

M. Izseljeniški klub.

Ustanovi naj se izseljeniški klub. Vanj vstopijo predvsem povratniki, ki jim je znano življenje naših

izseljencev in njih potrebe. V klubovih prostorih bi se shajali stari znanci iz tujine. Tu bi se izkresala marsikatera dobra misel, kako pomagati izseljencem in domovini. Tu bi prišli v stik s povratniki vsi, ki se zanimajo za tuji svet, n. pr. trgovci, denarni in drugi gospodarski krogi.

V klubovih prostorih bi bili na razpolago vsi izseljeniški listi, vsa izseljeniška literatura.

N. Izseljeniški muzej.

Da se zanimanje za izseljence dvigne, naj se v Ljubljani ustanovi izseljeniški muzej. Zanj naj bi se zavzel izseljeniški sosvet ali Družba sv. Rafaela. Ako ta ne, pa etnografski muzej v Ljubljani, ker spada taka stvar tudi v njegov delokrog. V tem slučaju bi bil izseljeniški muzej le oddelek etnografskega muzeja. Ako tudi to ne, pa bi se naj delavske organizacije zavzele, saj bi se lahko imenoval kar Delavski muzej.

V izseljeniškem muzeju naj bi se zbiral ves material, ki se tiče izseljeništvu in sploh delavskega vprašanja. V arhivu bi se zbirali vsi odloki, odredbe, navodila, ki jih izdajajo domače oblasti glede na izseljeništvu in delavstvo, kakor tudi oni, ki jih izdajajo imigracijske države. Tu bi se shranjevali arhivi raznih slovenskih društev, ki so v tujini prenehala delati. Dalje razna pravila, tiskovine, letaki, ki jih naša društva v tujini izdajajo, pisma naših izseljencev, njih fotografije, slike naših društvenih odborov, njihovi novi domovi, tovarne, delavnice, vsi izseljeniški listi, vse knjige, ki se tiskajo v imigraciji, pa tudi vse one knjige, ki obravnavajo izseljeniško vprašanje. Napravile bi se razne zbirke iz življenja naših izseljencev in raznih posebnih predmetov iz imigracijskih dežel.

Izseljeniški muzej ni nesmisel, ker izseljeniški komisariat v Zagrebu ga je že ustanovil v Zagrebu. Zakaj bi ga ne osnovali v Ljubljani za slovenske razmere in potrebe? Ta izseljeniški muzej bi vsakemu obiskovalcu podal nazorno pouk o razmerah, ki vladajo v tej ali oni imigracijski deželi. Pa tudi sociologi in zgodovinarji bi tu našli obilo snovi za svoje znanstvene razprave. Nikakor pa ni s tem rečeno, da se naj takoj osnuje. Polagoma se naj zbira material. Z združenimi močmi se da marsikaj napraviti.

O. Izseljeniški dom.

Prejšnji oblastni zbor se je zavedal važnosti izseljeniškega skrbstva, zato je sklenil, da se postavi v Ljubljani izseljeniški dom in je v ta namen kot prvi obrok določil precejšnjo svoto. Prišel je preobrat. Oblastnih zborov in odborov nimamo več. Toda izseljeniški dom je potreben, zato se naj zgradi.

Postavi se naj v Ljubljani, če mogoče, v bližini kolodvora. V njem bi našli izseljenci, preseljenci in povratniki prenočišče in prehrano. Kadar bi teh ne bilo, bi turisti in drugi potujoči ljudje dobili v njem po ugodni ceni svojo oskrbo.

V Domu bi našle svoje stanovališče vse izseljeniške institucije: banovinski izseljeniški urad, Družba sv. Rafaela in druga izseljeniška društva, izseljeniški nadzornik, izseljeniški klub, Slovenski izseljeniški sosvet, izseljeniški muzej itd.

Toda odkod denarna sredstva za zgradbo Doma? Imamo državni izseljeniški fond, ki sedaj znaša nad 30 milijonov dinarjev. Ustanovljen je bil z uredbo o izseljevanju z dne 21. maja 1921. V ta fond plača vsak izseljenec tako imenovano „izseljeniško glavarino“

v znesku 250 Din. Do zadnjega časa so plačevali tudi povratniki glavarino v znesku 3 dolarjev. V ta fond se stekajo razne kazni, dalje nadzorna taksa, ki jo plača vsako parobrodarsko podjetje za vsakega izseljenca po 50 Din, dobiček od taks za izseljeniške potne knjižice in potne liste. Za vsako knjižico se plača 20 Din in za vsak potni list 5 Din. Prav primerno bi bilo, da se izseljeniški fond razdeli po ključu. Z denarjem slovenskih izseljencev naj se tem postavi prepotrebni izseljeniški dom. Ako bi pa to res bilo nemogoče, naj se da izdatna podpora, da se omogoči zgraditev Doma, saj se bo na ta način tudi omogočila zgradba izseljeniškega doma v Splitu. Če tam, zakaj ne tudi pri nas? Ako je prejšnji oblastni odbor hotel to akcijo podpreti, naj bi jo tudi sedaj banska uprava podprla. S skupnimi močmi se da izpeljati. (Dalje.)

Jože Premrov:

Med brati na Westfalskem in v Porenju.

(Konec.)

Če pomislimo, da je 16 tisoč Slovencev na Westfalskem in v Porenju brez slov. šol, brez slov. duhovnikov, potem se ne smemo čuditi, da tako peša slovenska govorica. In če bo v teku 30 let — starejša generacija še zna za silo govoriti slovenski — mlajša pa nič — tu popolnoma utihnila slovenska govorica, ali ne bo to velika rana na našem narodnem telesu? In še večja bo, če bo to ljudstvo sprejelo nemško državljanstvo in sprejelo ga bo, k temu koraku ga bodo prisilile sodobne razmere, s tem faktom bo popolnoma preminul slovenski živelj na Westfalskem in v Porenju.

Kaj storiti? Tempus urget. Poslednje minute teko. Čas neizbežno teče brez ozira na levo ali na desno. Veliko, veliko je že zamujenega. Če bi prišla takoj pomoč iz domovine, bi se dalo še veliko rešiti. Toda pomoči za enkrat še ni, ali vsaj obeta se je ne. Leta pa teko. Ko bo ta starejša generacija izumrla, bo že prepozno. Človek, ki bo potem tu potoval, ne bo več naletel na dobre in pridne Slovence. Le trda nemška govorica mu bo udarjala na uho.

Marsikdo se bo mogoče čudil ali celo menil, da to ni resnica. Pojdi tja ni poglej in premišljaj nekoliko in prepričan sem, da si ustvariš isto sodbo. To moje trditev podprem lahko tudi s tem, da so istih misli tudi Nemci in celo naši ljudje tako mislijo, ki imajo nekaj pogleda v bodočnost.

Kaj storiti? Zdi se mi, da bi bilo najboljšje to vprašanje praktično najprej rešiti in poslati če več ne, vsaj dva slov. duhovnika med to ljudstvo, ki si tako želi in prosi za slovenske duhovnike. Priti bi morali ljudje, ki bi imeli srce za to ubogo ljudstvo in razumeli njihov bedni položaj — predvsem dobri organizatorji in če mogoče tudi pevci, kajti ta panoga je velike važnosti za onega, ki hoče postati vodja kake ljudske organizacije. Na to panogo bi morali naši vzgojitelji polagati še posebno važnost. Kaj doseže in pripomore organizator, ki zna tudi igrati na kak instrument in peti, o tem sem se prepričal letos v Dortmundu na lastne oči, ko sem prišel v družbo Poljakov.

Med našimi rojaki bi bilo zelo potrebno, da bi imeli tudi svoje slovenske šole, kjer bi dobila mladina

pouk v svojem materinskem jeziku. V tem oziru bi nam morali biti zgled Nemci. Ko sem poslušal na letošnjem kongresu v Nürnbergu predavanja o nemških izseljencih, sem bil naravnost presenečen. Nisem mogel verjeti, kako Nemci skrbijo za svoje izseljence in tudi veliko žrtvujejo za nje. Povdarjali so, da morajo imeti njihovi rojaki nemške šole, nemške duhovnike in nemške knjige. Poglejmo nekoliko samo v naši državi, kako so dobro preskrbljeni nemški izseljenci v vsakem oziru. Imajo svoje nemške šole, nemške duhovnike in celo vrsto svojih nemških časopisov. Pa se sedaj ozrimo na naše rojake v Nemčiji. Vsega tega pogrešajo. Niti ne poznajo svoje domovine. Samo en primer! Ko sem se poslavljaj od slovenskih rojakov v Dortmundu, mi je seglo v roko 21 letno slovensko dekle in izkličnilo (seveda v nemškem jeziku) „O, kako rada bi šla z Vami v Österreich!“ Začuden sem jo pogledal. Österreich naj bo naša domovina? Žalostno, pa resnično! In še več podobnih primerov bi Vam lahko naštel, pa naj zadostuje ta. S tem primerom je vse povedano, kakšne pojme imajo o svoji domovini. In to se ne dogaja samo pri mladini, temveč tudi pri odraslih ljudeh.

Zato se mi zdi, da bi uspešno ozdravljali to rano, če bi poskrbeli vsi vzajemno, da bi imeli naši rojaki na Westfalskem in v Porenju slovenske šole in dobre slovenske knjige. Za tako veliko število (16 tisoč Slovencev!) bi se že dalo na kak način dobiti toliko denarja, da bi se jim omogočil pouk v materinskem jeziku. Tu bi morale pomagati tudi naše knjigarne, da bi dobili naši rojaki dobre slovenske knjige v roke, da bi si na ta način utrjevali v srcu ljubezen do slovenske besede, do rodne grude in bi spoznavali našo lepo domovino, ker ni mogoče, da bi ti izseljenci večkrat obiskali našo domovino, zato pa bi v duhu, s pomočjo lepe knjige poromali med nas, ki živimo v domovini. Domovina in naši izseljenci bi morali biti v vednem kontaktu. Vzajemno bi si morali pomagati, ne pa pozabljati drug na drugega. Samo pomislimo nekoliko, koliko se na ta način izgubi naših rojakov! Namesto, da bi širili sloves in krasoto naše lepe domovine med tujci — bili zavedni naši državljani, ki ljubijo svojo rodno grudo in njenega vladarja — pa polagoma utonejo v morju tujega naroda. Ali ni to velika škoda za našo domovino? Ali ne krvavi na tej rani naše narodno telo? Začnimo lečiti to rano takoj, dokier se še da. Po toči zvoniti je prepozno!

Že nemškim duhovnikom se ti naši rojaki smilijo — pa se ne bi nam? Poznam dva gospoda, ki obiskujeta naše rojake mesečno po enkrat, čeprav sta oddaljena od njih eden po 90 km, drugi 35 km in to brezplačno, samo da jim razlagata besedo božjo v slovenskem jeziku. To sta rektor Hegenkötter iz Ossenbergga in vikar Tensundern iz Hövela pri Hammu. Prvi obiskuje Slovence v Porenju, drugi pa na Westfalskem. Ali ni to plemenito delo od njune strani? In pripominjam še to, da sta oba gospoda prava westfalska Nemca, ki sta se v teku časa z veseljem naučila našega jezika. Za ta njun trud in naklonjenost do naših bratov in sester bi se jima morali mi na kak način oddolžiti.

To so nekako v glavnih obrisih financijelne in kulturne razmere med našimi rojaki: brati in sestrami na Westfalskem in v Porenju. Moja iskrena želja — kakor želja vseh rojakov v Nemčiji — bi bila, da bi našle te skromne besede dober odziv pri vseh, zlasti pa pri onih ljudeh, ki jim je poverjena skrb za Slo-

vence v Nemčiji. Začnimo lečiti te rane vsi s skupnimi močmi, imejmo razumevanje in odprta srca za potrebo teh ubogih trpinov, ki si v potu svojega obraza služijo svoj trdi vsakdanji kruh globoko pod zemljo v črnih rovih. Ali ne bo velika škoda za našo državo, če bo 16 tisoč Slovencev izginilo brez sledu v nemškem morju? In to se bo zgodilo, če ne bomo začeli z delom takoj.

Na delo, bratje in sestre, dokler je še čas!

Ne pustimo, da bi se v tem primeru uresničile besede našega odličnega pesnika: „Tamkaj v Westfaliji so nam izginili, več ne doseže jih naše oko...“

Ne pustimo, da bi utihnila naša lepa govorica med našimi brati in sestrami, ne pustimo, dragi bratje in sestre, da bi izkravela slovenska kri na Westfalskem in v Porenju.

„Obdržal bom!“

Da bi katoliška Holandija mogla vspešneje poskrbeti za naše slovenske naseljence, prišla sta iz Holandije socijalna delavka gospodična Boogard in g. P. Teotim, frančiškan v Slovenijo, da se tu naučita slovenskega jezika, pred vsem pa da spoznata naše razmere in — slovensko dušo. V „Rafaelu“, ki izhaja na Holandskem, je pisala gospodična Boogard iz Slovenije našim rojakom: „Če vam govorim, da se lahko kaj naučite od Holandcev, s tem nikakor ne mislim, da morate svojo tipično narodno dušo zatajiti. Ne, nikdar ne! Ostani zvest svoji deželi in svojim navadam, ostani Slovenec z srcem in dušo! Toda skušaj svojemu značaju prilagoditi one kreposti, ki so svojstvene Holandcem: to je poštenost, odkritosrčnost in zvestoba v dani besedi. Uči se od Holandcev njihove skrajne vstrajnosti in doslednosti!“

Rek holandskega državnega grba slove: Obdržal bom!

Slovinci, naj postane to tudi vaš rek:

Obdržal bom: svoje katoliško prepričanje!

Obdržal bom: svoje slovenske šege in običaje!

Obdržal bom: v svoji družini dobre katoliške navade!

Obdržal bom: čistega slovenskega duha v globoki veri!

Prijatelji! Meni je prineslo leto 1931 kot najboljšo darilo spoznanje dobre slovenske duše. Veliko, veliko sem videla, se naučila, uživala; globok nauk sem zajela iz vašega naroda. — Ne morem se dovolj zahvaliti Sloveniji za vse, kar sem tu sprejela zlasti še za ono veliko dobroto, ki jo tu uživam — tujka.“

Lepe besede katere veljajo za vse naše izseljence po celem svetu!

Prošnja.

Današnje številko „Izseljeniškega Vestnika“ pošiljamo tudi vsem tistim, ki so od časa družbenega obstoja in kolikortoliko vsled njene zasluge dobili iz Amerike in Kanade brez stroškov po svojih tam smrtno ponesrečenih in umrlih sorodnikov zavarovalnine, dedščine in posmrtnine. Izračunali smo, da se je rešilo preko 2 milijona dinarjev takega denarja. Vse tiste, ki so bili deležni dobrot brezplačnega posredovanja naših uradov, prosimo naj pošljejo po priloženi po-

ložnici poštne hranilnice za potrebe Družbe sv. Rafaela primerne darove.

Potrebe so ravno v sedanjem času velike. Niso vsi naši izseljenci tako srečni, da bi bili v tujini obogateli. Vrnejo se siromašni in potrebni so naše vsestranske finančne podpore. Odprite toraj svoja srca tisti, ki ste bili tako srečni, da ste dobili denar iz Amerike, večinoma nepričakovano in po zaslugi Družbe sv. Rafaela.

Izseljeniške vesti.

Iz Nemčije nam pišejo, kako zelo žele dobiti zopet slovenske duhovnike. Za božjo voljo prosijo domovino, da bi se jih usmilila in ga jim poslala.

Brez slovenskega duhovnega pastirja tonejo z veliko naglico v nemškem morju — za vedno. Imajo tam blage nemške duhovnike, ki se za nje žrtvujejo, so se naučili slovenščine, da jim morejo govoriti v svojem lastnem jeziku. Vendar je pa delo toliko, število naših ljudi tako veliko, da je nujno potreben slovenski duhovnik. Bog ve, ali bi se našel slovenski duhovnik, ki bi se hotel za nje žrtvovati?

Iz Sousse v Tunisu, Afrika, nam je pisal slovenski rojak francoske tujske legije g. Pavel Svete velezanimivo pismo kot odgovor na naše skupno pismo slovenskim izseljencem širom sveta za lansko izseljeniško nedeljo. Ker je bilo pismo priobčeno v javnem časopisju, ga tu ne bomo priobčili, ker nam manjka prostora, da si ga zelo radi. Poslali smo jim več lepih knjig, katere je darovala učiteljska tiskarna v Ljubljani. Tiskarni lepa hvala, slovenskim fantom v Afriki pa naš iskren pozdrav! Pišite še!

G. Janez Kalan je obiskal za letošnji velikonočni čas naše slovenske rudarje in delavce, raztresene po raznih rudnikih in industrijskih krajih Srbije. Povsodi so ga rojaki z veseljem sprejemali in se pridno udeleževali službe božje. O svojem potovanju je gospod Kalan napisal več člankov v „Slovincu“, iz katerih smo lahko vsi razvideli, v kakih razmerah žive naši ljudje v Srbiji in kako sveto dolžnost imamo, da se zavzamemo za nje in jim pomagamo. G. Kalan je poročal o tem tudi pri seji Družbe sv. Rafaela, ki ga je tja poslala. Sklenilo se je, da bo Družba sv. Rafaela storila vse, da dobe čim preje duhovno oskrbo, da nam versko popolnoma ne utonejo.

Svetovna zveza naših izseljencev. O tej misli piše „Rafael“, glasilo jugoslovanskih izseljencev v Belgiji, Franciji, Holandiji in Nemčiji v št. 6.:

Za Svetovno zvezo naših izseljencev se zavzema „Izseljeniški Vestnik“, glasilo slovenskih izseljencev, ki ga izdaja Družba sv. Rafaela v Ljubljani. List ugotavlja, da so holandski Slovenci, organizirani v Zvezi jugoslovanskih društev sv. Barbare, postavili s svojim predlogom, da vsa včlanjena društva pristopijo v Rafaelovo družbo, prvi ogeljni kamen te svetovne zveze.

Da je nešteto problemov, ki so vsem jugoslovanskim izseljencem skupni, o tem ni treba izgubljati besed. Da se morajo taki skupni problemi rešiti le s sodelovanjem vseh izseljencev in ustanov v domovini, ki so poklicane skrbeti za izseljence, je popolnoma jasno. Sicer pa o tem „Izseljeniški Vestnik“ v svoji 2. letošnji številki prav obširno razmotriva.

Naš „Rafael“ misel take zveze prav iskreno pozdravlja in želi, da bi kmalu postala dejstvo!

Poleg holandskih društev, je pristopila k Zvezi zadnji mesec tudi Zveza nemških jugoslovanskih društev sv. Barbare.

Bog živi naslednje!

Na izseljeniški konferenci, katero je sklical minister za socialno politiko, g. Pucelj, 24. aprila v Ljubljani, je tudi Družba sv. Rafaela po svojem predsedniku predložila svoje želje in navšte, kako urediti našo izseljeniško politiko, da bo uspešno pomagano našim izseljencem v sedanjih težkih krizah. Radi pomanjkanja prostora ne moremo objaviti celotnega poročila. Zborovalci so vsa izvajanja odobraval z živahnim ploskanjem. Upamo, da se bodo naša izvajanja na merodajnem mestu upoštevala.

Izglede so za to dobri, ker je sam gospod ban dr. Drago Marušič, pokazal na tej konferenci veliko naklonjenost za naše izseljence.

Spremembe v diplomatski in konzularni službi. 1. G. dr. Ivan Šveglj, izredni poslanik in pooblaščen minister v Buenos Airesu je z ukazom Nj. Veličanstva Kralja postavljen na razpoložanje.

Ker čitamo v Slovenskem tedniku št. 160, ki izhaja v Buenos Airesu, da je g. Peter Čebokli zopet prevzel uredništvo lista, smatramo, da je nastali razdor med slovensko kolonijo v Buenos Airesu poravnane.

2. Nastas Ilič, kralj, generalni konzul v Sao Paulu, Brazilija je stalno upokojen. Želimo, da dobi jugoslovanska kolonija v Sao Paulu kmalu zopet konzula, ki bo imel energijo in spretnost urediti razmere med našimi tamošnjimi rojaki. Oba slovenska društva „Jugoslovanska podporno združenje“ in „Slovensko izobraževalno društvo Primorje“ v Sao Paulu naj se zavzameta skupaj, da dobijo čimprej zopet svojega konzula. Mi bomo zadevo podpirali.

Za Narodni izseljeniški Arhiv, smo sprejeli sledeče prispevke:

G. P. Aleksander Urankar, župnik Sv. Štefana v Chicagi: Letno poročilo župnije sv. Štefana.

G. Jožef Grdina, slovenski trgovec iz Clevelanda:

1. Spominska knjiga desetletnice Slovenskega Narodnega doma.

2. Souvenir razstave slovenskih trgovcev v Clevelandu.

3. Pevski zbor „Ilirija“, brošura, izdana ob priliki prireditve igre v slovenskem domu v Collenwoodu, Cleveland.

4. Program Clevelandске federacije S. N. P. J. v dobrobit brezposelnih članov.

5. Vabilo k prireditvi pasijona I. 1932 v Clevelandu v Slovenskem Narodnem Domu.

6. Program sedme redne konvencije S. D. Z. Cleveland-Collinwood I. 1931.

7. Passion Play, program pasijona I. 1932 v Clevelandu.

8. Passion program pasijona I. 1930 v Clevelandu.

9. Sedem izrezkov iz časnikov o uspehu pasijona v Clevelandu.

10. Dve fotografiji, pasijona (Kristus in zadnja večerja).

11. Vabilo, na pasijon I. 1932.

12. Program, prve uprizaritve pasijona I. 1930.

13. Program, pasijona I. 1932.

14. Souvenir, 10 letnice dramatičnega društva „Ivan Cankar“ v Clevelandu, I. 1929.

15. V spomin na belo Ljubljano v Ameriki I. 1929.

G. Josip Gregorič iz Chicage, tajnik Baragove zveze, angleško knjigo o Baragi „The Apostle of the Cheppewas“, katero je spisal.

Gospodom prav lepa hvala!

Prosimo še ostale gospode!

Kdor ima kaj. Pošlji, da se tu shrani! Veliko narodno delo vršiš s tem.

„Naša emigracija u Njemačkoj“ se imenuje brošura, katero je spisal naš izseljeniški izaslanik v Düsseldorfu, g. Deželic. Brošura je opremljena z interesantnimi slikami, industrijskih naprav, v katerih delajo naši izseljenci. Vsebinska je v vsakem oziru zelo važna.

Sao Paulo, Brazilija. — Prejeli smo prvo številko „Izseljeniškega Vestnika“. Vidimo da je list tak, kakoršnega smo si želeli in kakoršnega zahtevajo potrebe nas izseljencev, razkropljenih širom sveta. Zato prav iz srca pozdravljamo novi list in mu želimo obilo uspeha.

„Izseljeniški Vestnik“ je naš list! Tako pravi uvodnik prve številke. Prav je zato, da se čujejo pred vsem glasovi naših izseljencev, da bomo vedeli drug za drugega. To me je napotilo, da sem napisal tele vrstice.

V mestu Sao Paulo nas je par sto Slovencev. Zvečine smo prišli sem po vojni. V začetku nam je šlo zelo dobro. Zasluzili smo dobro, da smo si lahko tudi nekaj prihranili. Zadržne dve leti pa se komaj preživljamo in borimo za vsakdanji kruh od dneva do dneva. O, grenak je kruh v tujini, trd in grenak kakoršnega nismo okusili doma. Sprašujemo se s strahom, kaj bo? Se-le sedaj se britko zavedamo resnice pregovora: „Ljubi je domek, če tudi ga ni več kot za bobek“.

Vkljub vsem tem težavam pa napredujemo kulturno. Tri leta je že, kar smo si ustanovili prosvetno društvo „Primorje“. Danes šteje že 31 članov in članic. Društvo ima precej bogato knjižnico. Dramski in pevski odsek prireja sestanke, diskusije, družabne večere in javne prireditve. Društvo ni politično, je nestranksko, je narodno na jugoslovanski podlagi.

Za „Miklavževu“ je društvo pridrilo obdarovanje otrok.

2. aprila je priredilo velik glasbeni koncert, kjer sta nastopila naš moški in mešani zbor in razni solisti in solistkinje in violina. Cel spored je bil dobro izbran in lepo izvedban, da bi lahko nastopil pred vsakim občinstvom. Zbore uči profesor g. Emil Pavlovsky, kateremu smo dolžni hvaležnost za njegov trud. Rodom je Čeh, velik glasbenik in izvrstem pevovodja. Večkrat nastopa v največjem gledališču tukaj, Teater Municipal. Udeležbo smo imeli prav dobro. Dvorana je bila polna. Iz tega sklepamo, da se narod zanima za svoj kulturni napredek in da mu je več za našo narodno pesem kot so mu tuji kino in gledališča. Sploh pa živa naše društvo „Primorje“ v celi nasebini ugled in zanimanje. Društvo ima lepe in obširne društvene prostore skupno z bratskim društvom „Slavija“, s katerim živi v lepi slogi in slovanski ljubezni. Imamo lepo dvorano in več sob za knjižnico in seje.

Društvo je hvaležno in se tem potom zahvaljuje našim oblastem v domovini za zanimanje za nas, zlasti kralj. banski upravi in Ljubljani in Družbi sv. Rafaela za že večkrat poslane knjige.

14. februarja je imelo naše društvo svoj tretji redni občni zbor, ki se je izvršil prav lepo. Za predsednika je bil izvoljen g. Černigoj. Novi predsednik je zelo agilen, poznana oseba kakor v nasebini tako tudi v brazilskih krogih in uživa splošen ugled. Pozdrav vsem. Tajnik.

Sao Paulo, Brazilija. — G. Franjo Paternost nam je poslal dopis, ki je bil pa v glavnih potezah isti, kakor smo ga v zadnji številki ponatisnili iz „Slovenskega Tednika“ v Buenos Aires, Argent. G. dopisnik naj nam oprsti, da tu navademo samo nekaj značilnih odstavkov iz tega pisma.

Ko govori o dolžnosti vseh slovenskih izseljencev sveta, da praznujejo vsako leto skupaj z domovino izseljeniško nedeljo, pravi tudi: „Raztresli smo se po celem svetu. Sam Bog ve, kje vse delajo in trpe naši rojaki za svoj vsakdanji kruh. Toda tujina je kakor razburkano morje, ki jih je razgnalo na vse strani in jih izpostavilo raznim nevarnostim. Največja nevarnost je, da v morju drugih narodnosti, med katere smo pomešani, ne utonejo narodno in versko. Izseljenec v tej težki borbi za vsakdanji kruh, v tej večni skrbi, kako si bo zaslužil za vsakdanje življenje, kaj lahko pozablja polagoma na svojo domovino, na govorico svoje matere, na vero svojih očetov. Samo da zasluži. Vendar temu ne sme biti tako! Naša sveta dolžnost je, ako nočemo postati odpadniki, da ne pozabimo na svojo rodno grudo, na svoj jezik in svojo vero. Naša sveta dolžnost je, da učimo teh dolžnosti tudi svoje otroke, rojene v tujini. Tudi ti ne smejo pozabiti, da so sinovi slovenske matere, da njih kri prihaja iz slovenske zemlje, naše lepe Jugoslavije. Ne pozabimo jim pripovedovati o lepotah te domovine, o milem narodu, katerega so njih stariši zapustili, prisiljeni po razmerah, da so jim šli v tujino iskat kruha. Naj dobe tudi oni ljubezen do svojega naroda in do slovenske svete zemlje, kjer se govori mila slovenska govorica...“

Za izseljeniške povratnike. „Novi izseljenik“ št. 5 z dne 1./5. 1932 priobčuje, da so po objavi ministrstva financ, oddelek za carino, bicikli podvrženi uvozni carini in sicer od 30 Din v zlatu, kadar izvirajo iz dežel, s katerimi ima pogodbe iz drugih pa 50 Din v zlatu od komada.

Motocikli so podvrženi carini od 20% vrednosti če izvirajo iz dežele, s katero imamo pogodbo, iz drugih dežel pa 50% vrednosti.

Če se bicikli, motocikli uvozijo od naših vračajočih izseljencev skupaj s starim pohištvom in ako so stari in že rabljeni, se jih more smatrati za sestavni del pohištva izseljenca in v tem slučaju je mogoče doseči opustitev carine na osnovi točke 10, čl. 9. zakona o splošni carinski tarifi. V nasprotnem slučaju se tudi stari bicikli ne morejo oprostiti od plačevanja carine.

Izseljeniški povratniki, ki niso skupaj doma, in če pošljejo svoje pohištvo ali prtljago skupaj v enem vagonu domov, naj naslovijo vagon samo do Ljubljane, kjer morajo najprej vstrezati carinskim predpisom in šele potem lahko pošiljajo pohištvo na svoje posamezne naslove.

Izseljeniški denar v Ljubljanski kreditni banki, kateri je bil postavljen dne 25./5. 1932 senator dr. Novak za državnega komisarja, bo po členu 3 točka 3 uredbe o poslovanju Ljubljanske kreditne banke, izplačala iz razpoložljivih sredstev tudi vse izseljeniške vloge, ki so jih vlagatelji poslali banki neposredno iz inozemstva.

All se je tudi pri Prvi hrvatski štedionici mislilo na težko zasluženi denar naših izseljencev?

Kdo se je pred leti, recimo ob polomu Glavne posojilnice, ali Slavenske banke, spomnil v znoju in z krvavimi žulji zaslužnega denarja naših izseljencev?

V domovino so se zadnje tedne vrnili iz severne Amerike sledeči gospodje duhovniki: J. Smolej, ki se je za stalno naselil na Jesenicah, g. Jožef Vrhunec, g. F. S. Rant, P. Bernard Ambrožič, ki se vrnejo v kratkem nazaj v tujino, in g. Fr. Ržbe, ki je prišel domov iskat zdravja v svoji bolezn, ki je pa 19. junija umrl v Leonišču.

Svojo domovino je obiskal tudi g. L. Adamič, ki je spisal dve povesti v angleščini, ki sta vzbudili po celi Ameriki splošno zanimanje.

Vsem kličemo: dobrodošli!

Zakaj je Družba sv. Rafaela tudi potrebna? Zato da daje brezplačna pojasnila o delavskih razmerah v deželah naše emigracije in o raznih predpisih izseljevanja. **Brezplačna pojasnila** moramo dvojno podčrtati, in sicer zato, ker izseljeniške oblasti taka pojasnila ne morejo dati brezplačno. Plačati je treba po t. p. 1, za vlogo kolek za 5 Din in za odgovor po t. p. 5, kolek za 20 Din skupaj za vsak slučaj 25 Din. Če se vršijo poizvedbe po naših konzulatih pa 55 Din.

Pristopite toraj k Družbi sv. Rafaela, tam stane letna članarina samo 10.— Din in vsa potrebna pojasnila dobite **brezplačno.**

Dortmund, Nemčija. — Sprejel sem pismo in ga z veseljem prečital, zahvalim se Družbi sv. Rafaela, da je poskrbela, da se še kdo spomni na nas iz domovine. Ne bom popisoval, kako se nam godi v tujini. Saj sami veste. Hudo. Zapoditi nas hočejo v domovino. Ivan Hostnik.

Zakaj imajo ameriške banke denar? Enotedenska Kampaňa The North American Trust Bank, to je slovenska banka v Clevelandu, je imela zelo lep uspeh in sicer zato, ker težejo obresti že od 1. aprila, če je vložil denar vsaj do 9. aprila 1932.

Knjige ki se pošiljajo v Zedinjene države Amerike, morajo imeti natiskano tudi, da so tiskane v Jugoslaviji, sicer je treba plačati 10% kazni in stroške za natisk. Pošiljatelj knjig po pošti brez oznake Jugoslavija gredo v koš

Donauwitz Ivan G. — Glede reciprocitetne socialne pogodbe z Avstrijo smo razpravljali na izseljeniški konferenci. Poleg tega smo o potrebi take pogodbe poročali tudi ministrstvu.

Dortmund Ivan H. — Vaša članarina je plačana do 21. IV. 1931.

MINISTRSTVO

Socialne politike in narodnega zdravja.

Beograd, 18. III. 1932.

Gospod predsednik!

Čast mi je obvestiti vas, da je gospod minister z zanimanjem sprejel na vpogled št. 1. lista „Izseljeniškega Vestnika“, zapazivši posebno članek g. R. Merkuna: „Naš narodni izseljeniški program“.

Istočasno izvolite sprejeti tudi od moje strani najprišrečnejše častitke v prepričanju, da bo Vestnik pod Vašim izkušenim vodstvom tudi pod novo firmo dosegel uspehe v korist naših izseljencev.

Izvolite sprejeti, gospod predsednik, izraze mojega odličnega spoštovanja.

Šef odseka
za izseljevanje in doseljevanje
Višji svetnik
Dr. F. Aranicki.

Gospod

P. Kazimir Zakrajšek, O. F. M.

Ljubljana.

Pristopajte k „Družbi sv. Rafaela“!